

PROPOSTA DE REMODELACIÓ D'ARXIPRESTATS I UNITATS DE PASTORAL EN COMUNITATS PASTORALS

Reunió del Consell Episcopal amb els Arxiprestos
22 de febrer de 2021

DOCUMENT DE TREBALL - ESBORRANY

PRINCIPIS RECTORS

1. On som

a) La nostra societat

- Vivim en una societat plural i complexa. *“El pluralisme s’ha estès en tots els ordres de la vida. Es nota en els diferents estils de vida, maneres de pensar, cosmovisions, sistemes d’orientació. Tots vivim al mateix temps mons molt diferents en la família, el treball, l’esfera pública l’economia, les diversions, les relacions. En aquest sentit, saber situar-se en aquest context complex no és fàcil i és per als cristians un repte important”* (Ponència final del Congrés de Laics 2020, n. 40).
- També és secularitzada. Vivim en un entorn on predomina una cultura que tendeix al laïcisme i, per tant, menysprea la dimensió religiosa i l’Església instituïda. Augmenten considerablement els ateus, agnòstics i indiferents. L’Església catòlica es va convertint en minoritària, en un món indiferent, a voltes hostil.
- L’Església catòlica és plural i la societat plurireligiosa. L’Església és plural, és a dir, amb diferents sensibilitats entre els arrelats aquí de fa anys i també entre el nous feligresos catòlics arribats d’altres continents, especialment llatinoamericans, però que sovint no acaben d’arrelar religiosament i n’hi ha bastants que es fan pentecostals. La nostra societat ha esdevingut plurireligiosa perquè ha augmentat espectacularment el nombre de confessions i religions en els darrers decennis. A Catalunya hi ha un milió de persones que pertanyen a altres grups religiosos no catòlics. Una altra dada que mostra el pluralisme de la societat és que els nascuts a l’estranger que ara viuen a l’Àrea Metropolitana de Barcelona són 900.000 persones (el 18% del total); el 1996 eren el 2%. Els que habiten al municipi de Barcelona, segons l’Institut Nacional d’Estadística són 400.000 (el 24%). El

1966 eren només el 4%. Segons el Servei Estadístic de l'Ajuntament de Barcelona són 464.000 (27'8%).¹

- La mobilitat de les persones no facilita gens l'arrelament parroquial. Hi ha un doble moviment: del camp a les ciutats i de les ciutats al camp. Sovint es concep el cap de setmana com exclusivament un temps de descans.
- Totes les enquestes diuen que l'Església catòlica té una mala imatge (rica, prepotent, que és una gerontocràcia masculina...)

b) Per altra banda, hi ha fortaleces i oportunitats.

L'Església de Barcelona posseeix una xarxa notable d'ensenyament tant en escoles com en bé l diàleg entre fe i cultura i fe i justícia. Hi ha una xarxa eclesial molt extensa de serveis als més pobres. La Fundació Escoles Parroquials i la Fundació Escola Cristiana de Catalunya coordinen multitud de centres d'ensenyament. Hi ha a la diòcesi diverses ofertes de recursos d'espiritualitat.

Malgrat la secularització, es nota clarament que moltes persones tenen unes expectatives d'un sentit més profund de la vida. Enmig d'una societat que crea anonimat, hi ha necessitat de llocs de pertinença humana. Es nota una religiositat difosa de difícil encarrilament. Hi ha diaques, laics/laiques i religiosos/religioses que estarien disposats a passar d'executors o col·laboradors a responsables o corresponsables.

c) I també debilitats

- Es constata una manca creixent i un envelliment progressiu dels capellans i de i de religiosos/es. Cada vegada hi ha més parròquies sense capellans residents i més capellans que porten més d'una parròquia, també en zones urbanes. Les comunitats estan més afeblides en nombre i edat i hi ha una caiguda creixent de la pràctica religiosa i sacramental. Molt escassa joventut en les parròquies, on, general, no hi troben un camí de celebració i de maduració cristiana adequat. Hi ha una disminució sociològica de la pertinença eclesial (és més minoritària, però amb una fe més personal i responsable).
- En el Document del Papa Francesc sobre el Sínode del joves diu que allà va reconèixer *"que un nombre consistent de joves, per raons molt diferents, no demanen res a l'Església perquè no la consideren significativa per a la seva existència. Alguns, fins i tot, demanen expressament que se'ls deixi en pau, ja que senten la seva presència com a molesta i fins hi tot irritant. Aquesta petició sovint no neix d'un menyspreu acrític i impulsiu, sinó que enfonsa les seves arrels en raons serioses i comprensibles: els escàndols sexuals i econòmics; la manca de preparació dels ministres ordenats que no saben copsar adequadament la sensibilitat dels joves; la poca cura en la preparació de l'homilia i en l'explicació de la Paraula de Déu; el paper passiu assignat als joves dins de la comunitat*

¹ Les dades estadístiques citades en aquesta proposta provenen de l'Institut Nacional de Estadística (INE), de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), del Departament d'Estadística i difusió de dades de l'Ajuntament de Barcelona i dels portals estadístics d'altres municipis.

cristiana; la dificultat de l'Església per donar raó de les seves posicions doctrinals i ètiques a la societat contemporània" (Christus vivit, n. 40).

- Els aspectes burocràtics i de gestió dinerària i dels immobles parroquials prenen més temps del convenient als capellans i els obstaculitzen per fer les tasques més pròpies.
- El rector de més d'una parròquia incrementa les tasques de gestió, amb detriment del treball testimonial, evangelitzador, relacional (d'acompanyament) i comunitari. Li queda també poc temps per l'acolliment i la presència efectiva al barri o al poble. També té conseqüències en la qualitat de les misses dominicals, que sovint esdevenen pobres, a corre cuita, tristes, poc solemnes i no evocadores del misteri.
- Es va estenent entre preveres i laics la consciència que progressivament es va cap a una invisibilització; que no tenim prou eines i preparació per a un canvi de perspectives i que es crea un cercle viciós de desencís i afebliment que es retroalimenten mútuament.
- La integració religiosa de les persones d'origen llatinoamericà i asiàtic s'hauria de repensar completament. Hi té un pes enorme l'estil i la pràctica en els països d'origen. Només al municipi de Barcelona els d'origen llatinoamericà són 109.600 i els d'origen asiàtic 81.000.
- Hi ha molts edificis parroquials que són inadequats per a les tasques pastorals que fan falta (joves, Càritas, formació...). Si es vol fer un replantejament a fons, caldrà tenir-ho molt en compte.
- Sembla evident que l'actual organització territorial no pot donar resposta als canvis de la societat i de la mateixa Església. Cada parròquia no pot oferir totes les dimensions eclesials ni atendre totes les necessitats.
- Cal replantejar l'actual pastoral territorial basada en l'autosuficiència de cada parròquia, regida per un capellà resident amb l'ajuda voluntària d'alguns laics/laiques.
-

2.- Principis rectors que poden ajudar a un canvi responsable

a) Vigència de la parròquia i necessitat de renovació. Models.

"La parròquia no és una estructura caduca; precisament perquè té una gran plasticitat, pot agafar formes molt diverses que exigeixen la docilitat i la creativitat missionera del pastor i de la comunitat. Encara que no és l'única institució evangelitzadora, si és capaç de reformar-se i d'adaptar-se contínuament, seguirà essent la mateixa Església que viu entre les cases dels seus fills i de les seves filles" (Francesc, Evangelii gaudium 28).

El 20 de juliol 2020 la Congregació per al Clergat publicà una instrucció on proposa molts canvis a l'organització i funcionament de les parròquies: *La conversió pastoral de la comunitat parroquial al servei de la missió evangelitzadora de l'Església*².

² Instrucció de la CONGREGACIÓ PER AL CLERGAT, *La conversió pastoral de la comunitat parroquial al servei de la missió evangelitzadora de l'Església*, Documents d'Església 55 (1115), desembre 2020, 514-534. La versió castellana es pot consultar a: <https://press.vatican.va/content/salastampa/es/bollettino/pubblico/2020/07/20/inst.html>

En el n. 14 diu: *“A partir precisament de la consideració dels signes dels temps, a l’escolta de l’Esperit és necessari també generar nous signes: havent deixat de ser, com en el passat, el lloc primari de reunió i de sociabilitat, la parròquia està cridada a trobar altres modalitats d’estar a prop i de proximitat respecte a les formes habituals de vida. Aquesta tasca no constitueix una càrrega a suportar, sinó un desafiament que ha de ser acollit amb entusiasme.”*

- La simple *“Agrupació de parròquies”* no dona resposta als reptes actuals. En el millor dels casos suma, però no multiplica, ni millora qualitativament la tasca pastoral.
- L’experiència en altres països ens ensenya que la creació d’*“Unitats de Pastoral”* no és suficient perquè la relació interparroquial és encara minsa i no respon encara a la situació actual.
- Aquesta Comissió, després de conèixer i estudiar diversos models de renovació de la pastoral territorial, s’inclina clarament pel model de l’Arxidiòcesi de Milà i el que ells anomenen *“Comunitats Pastorals”*, agrupant parròquies on es realitzi de debò la sinodalitat, el caminar junts de preveres, laics/es, religiosos/es i diaques, amb una veritable cor-responsabilitat de tots. La Ponència final del Congrés de laics celebrat el 2020, en l’apartat *“Un laicado en acción”*, diu que *“aquest protagonisme brolla del do de la vocació laical i es fa concret en la responsabilitat que tota vocació comporta. Quan possiblem i exercim aquest protagonisme, desenvolupem la responsabilitats d’altres. Per això parlem de corresponsabilitat, que és més que responsabilitat, perquè implica una responsabilitat compartida i exercida complementàriament. A l’Església sinodal ens necessitem tots. No podem excloure ningú i ningú ens pot excloure. Ens agradaria veure aquest mateix **protagonisme laical en les vies de participació eclesial, sempre en clau de missió i no de poder.**”*
- La proposta que es desenvoluparà a continuació consisteix en distribuir les 208 parròquies de l’Arxidiòcesi en 48 Comunitats Pastorals, amb unes característiques que explicitem. Cal fer notar que aquesta proposta pot tenir dues variants:
 - 1) O bé conservar i agrupar parròquies i llocs de culte i/o pastorals al voltant d’una parròquia matriu;
 - o bé 2) conservar només amb el rang de parròquies les 48 parròquies matriu, i convertir les altres parròquies en Centres Pastorals. Per exemple, l’Arxidiòcesi de Colònia (Alemanya) acaba d’anunciar que en deu anys passarà de 500 parròquies a 50 o 60, al voltant de les quals hi hauria algunes “comunitats pastorals” (en lloc de les antigues parròquies i dirigides per laics). En el nostre cas, s’hauria d’estudiar quin nom es dona a cada unitat. A continuació desenvolupem la primera opció perquè ens sembla la més òptima pastoralment parlant; però si l’Arxidiòcesi s’inclinés cap a la segona, només caldria fer alguns retocs estructurals (tot i que comportaria un canvi jurídic important).

b) Comunitats Pastorals

- Entorn d'una parròquia central, matriu, de referència, s'agruparien altres parròquies, Centres de Culte i/o Pastorals i altres realitats eclesials (comunitats religioses, moviments diocesans...), que actuarien conjuntades, segons el carisma de cadascú, a fi de revitalitzar veritables comunitats cristianes. *“El servei de la Paraula (dimensió evangelitzador i d'ensenyament), el servei de l'Eucaristia i el altres sacraments i servei de la caritat (preferència pels més pobres) són, tots tres, constitutius de l'acció eclesial i interdependents. No podem ni volem reduir la pastoral a un problema de simple reorganització i coordinació, sinó que cerquem de reunir el Poble de Déu en l'Esperit Sant [...] Hem treballat tots, amb esperit generós, amb consciència “sinodal”, que vol dir de “camí en comú”. [...] Tot això te lloc en la societat catalana, que te un caràcter secular i plural”* (Concili Provincial Tarraconense, prefaci i capítol primer). Comunitats vives, signe, testimoni, sacrament, mediadores i que es repensin en funció de l'evangelització.
- No es tracta simplement de suprimir “llocs” d'esglésies o parròquies (tot i que serà necessari que algunes se suprimeixin o esdevinguin centres de culte/pastorals), sinó d'enfortir els/les que es puguin a l'interior d'una entitat més gran (les comunitats pastorals), instaurant uns mecanismes de veritable sinodalitat, és a dir d'una real corresponsabilitat i complementarietat entre els llocs/parròquies i entre clergues i laics/laiques i religiosos/ses, i repartint responsabilitats específiques (no només col·laboracions) a cada lloc/parròquia (jovent, moviments, acció social...). Sí que caldrà un canvi de mentalitat, deixant de concebre-les com les entenem ara, com a unitats independents que ofereixen tots els serveis pastorals.

Continuarien les cinc Zones Pastorals, però formades per algunes de les 48 Comunitats Pastorals.

Zona 1: 7 Zona 2: 11 Zona 3: 6 Zona 4: 10 Zona 5: 14

Total: 48 Comunitats Pastorals

Si es considerés que el nombre de C.P. per Zones Pastorals dificultaria un treball més proper a la Zona, es podria o bé augmentar el nombre de Zones Pastorals (per exemple convertir la 1 i la 2 en quatre i retornar a les antigues 5 i 6; total 8 Zones Pastorals; o bé reduir el nombre de Comunitats Pastorals.

3.- Com procedir

- Aplicar un doble criteri: el sociològic (barris naturals...) i el pastoral (millor atenció i servei)
- Esbrinar quins són els barris naturals i els llocs centrals d'aquests barris i pobles segons la història i la inclinació de la gent. S'ha fet un estudi sociològic a partir de les estadístiques espanyola, catalana i dels ajuntaments sobre densitat, procedència, nivell social, etc.
- Analitzar la realitat eclesial del barri o poble:
 - De cada parròquia: espais, vida cristiana, procedència dels habitants i dels feligresos, acció social, futur...

- El mateix de cada centre de culte.
 - Conèixer les obres dels religiosos/es i dels moviments diocesans en el barri
 - També dels centres culturals o parroquials
-
- Establir una parròquia central i de referència i unes altres al seu entorn, que formaran una Comunitat Pastoral, juntament amb els centres de culte (ja siguin existents, ex-parròquies o portats per religiosos/es).
 - El rector de la parròquia de referència ho serà també del conjunt de parròquies de la comunitat pastoral i, si hi ha altres preveres, serien nomenats vicaris d'una o de totes les parròquies de la Comunitat Pastoral. Considerem que aquest punt és essencial per posar en marxa el projecte i per anar-lo madurant, aprofundint i millorant.
 - Els preveres (si n'hi ha més d'un) viurien, segons es vegi convenient, o bé en comunitat en la parròquia que millors condicions d'habitatge tingui, si pot ser a la de referència, o bé repartits en les diverses parròquies de la comunitat pastoral que tinguin al seu càrrec.
 - A cada parròquia hi pot haver un/a responsable presencial. Pot ser un dels capellans vicaris, o un diaca, o un/a laic/a (alliberat/a), o una comunitat religiosa (que hi pot tenir la residència), o una família...
 - Cada parròquia tindrà el seu equip de pastoral format fonamentalment per un prevere (si és possible), laics/es, eventualment per religiosos/es i diaques. Amb una bona cohesió i amb un cap reconegut, sigui capellà, diaca o laic/ca, religiós/sa.
 - Segons es vegi convenient, convindria que cada lloc (parròquia, centre de culte, locals...) potenciés una dimensió pastoral: joves, formació, acolliment, social...
 - Cada capellà o responsable d'una parròquia, seria responsable d'aquella parròquia i també d'una dimensió pastoral del conjunt de la comunitat pastoral.
 - Cada comunitat pastoral tindrà un Consell Pastoral únic, que es reunirà regularment, a fi d'assegurar el treball conjunt i aconsellar sobre les línies pastorals conjuntes.
 - També a cada Comunitat Pastoral hi hauria un Consell Econòmic conjunt, amb un responsable que vetllarà per l'economia i el patrimoni (obres, lloguers...), tot i que cada parròquia tindrà un Consell Econòmic propi per gestionar els seus comptes.
 - Cada Comunitat Pastoral presentarà els comptes unificats a la economia del bisbat.
 - El rector, els vicaris i tots els responsables de cada una de les parròquies i centres, i les persones amb nomenament parroquial de la Comunitat Pastoral, formaran l'"Equip de la Comunitat Pastoral" i es reuniran cada setmana per coordinar el treball pastoral conjunt.
 - Haurà de quedar clar l'estatut jurídic de les Comunitats Pastorals: responsabilitats pròpies de cada nomenament (rector, vicari, diaques, laics/laiques, religiosos/es); àmbits propis

de cada organisme col·lectiu (Consell Pastoral i d'Economia, Equip, etc.); economia intra-comunitat Pastoral, etc.

- Aquesta proposta obliga a repensar,
 - a) Els encàrrecs/nomenaments laicals, les seves funcions i responsabilitats, així com que alguns tinguin dedicació plena i retribuïda.
 - b) El ministeri dels capellans en una església sinodal i de corresponsabilitat;
 - c) el ministeri dels diaques com a servei social i també pastoral. Persones cridades per la comunitat al servei de la diòcesi i formades degudament en la nova reorganització.
 - d) La qualitat de les celebracions de l'Eucaristia (a més de la dimensió racional o de discurs, que toqués el cor i la pràctica quotidiana; que es cuidés la dimensió de misteri i solemnitat: música, coral, etc.). I també la quantitat. Seria millor que fossin menys i millors (tendint a una única assemblea dominical a cada lloc de culte o parròquia, seguida per una estona de convivència).
 - e) L'organització del Fons Comú Diocesà

4. Aplicació a l'Arxidiòcesi de Barcelona

- Sens dubte hi haurà dificultats per aplicar aquesta renovada pastoral territorial. Ha de ser una feina lenta, progressiva i adaptada a cada lloc. El nomenament del Rector de la Comunitat Pastoral, ho tornem a dir, és una peça clau per iniciar i per continuar encaminant i edificant el nou camí diocesà.
- Alguns preveres i laics/es poden ser reticents als canvis. O bé perquè les rutines pesen molt; o perquè no volen perdre atribucions i llibertat; o perquè es creu encara que l'organització actual és la millor; o perquè es consideri que és un idea de la generació gran que han d'aplicar les més joves. En tot cas cal un ritme lent de pedagogia, de conversió pastoral individual i del conjunt de la diòcesi. Hi tenen molt a dir els Consells Pastoral i Presbiteral a proposta del Consell Episcopal. En algunes diòcesis de França ho han treballat en un Sínode diocesà monogràfic. Requerirà una actitud d'obertura al canvi, d'una conversió interior i exterior:

La conversió de les estructures, que la parròquia ha de proposar-se, requereix en primer lloc un canvi de mentalitat i una renovació interior, sobretot d'aquells que són cridats a la responsabilitat del guiatge pastoral [...] (Aquests) han d'advertir amb urgència la necessitat d'una reforma missionera de la pastoral (La conversió pastoral..., n. 35).

- Des de l'inici del procés ha de quedar molt clar que és una opció diocesana i del bisbe. A ell li pertoca, amb els ajuts que consideri convenient, iniciar el procés, establir el pla de consultes i de maduració convenient, decidir el pla a dur a terme, fer els nomenaments adequats, determinar l'aplicació progressiva i seguir molt de prop i especialment les primeres experiències de Comunitats Pastorals.
- En alguns llocs les reorganitzacions s'han fet directament per decret i no han funcionat; en altres s'ha fet un gran projecte, però per portar-lo a la pràctica s'ha deixat a la lliure

decisió dels preveres de les parròquies i ha provocat certa frustració perquè molt poques ho han portat a la pràctica. S'hauria de buscar un entremig entre imposar i deixar a la pura recomanació. En tot cas, s'ha de veure com un aposta decidida i valenta de tota la diòcesi, presidida pel bisbe. Cal enfortir quatre pilars:

1. conscienciació/pedagogia diocesana;
2. que sigui un treball prioritari de la diòcesi;
3. escollir molt bé al rector de cada Comunitat Pastoral; i
4. aplicar el pla amb seny i calma, poc a poc.

Milà té una experiència molt positiva d'anar-ho aplicant per fases. No és aconsellable iniciar l'experiència a una Zona Pastoral sense tenir clars els criteris generals del canvi i haver fet un procés de recepció en el conjunt de la diòcesi.

- Com tots els criteris i principis generals, aquesta proposta té una visió de fons que s'ha de mantenir, però que també s'ha d'aplicar a cada lloc amb realisme i amb prudència, sense renunciar, però, a les idees mestres.

Notes a tenir en compte en els «Principis rectors» de la proposta de remodelació en forma de Comunitats pastorals

Els dies 7 i 8 de gener de 2021, el Consell Episcopal va dedicar una sessió monogràfica a tractar la proposta presentada per la Comissió. D'aquesta reflexió en surten les notes que es posen a continuació.

a) La consideració que un comunitat és «forta» o «feble» a vegades depèn del prevere que hi ha al davant.

Hi ha presències que «econòmicament no són rendibles», però que són necessàries.

La pandèmia ens ha ensenyat que ens necessitem tots i que hem de caminar més junts.

b) Són factibles «comunitats pastorals» de només dues parròquies?

Perill de l'atomització de la pastoral.

Cal estar atent a que les Comunitats pastorals siguin el màxim d'homogènies: sociològicament, pastoralment i en el nombre de parròquies que les integren.

Importància a l'hora de triar el prevere que ha de ser «motor»/moderador de la Comunitat pastoral.

Possiblement hi haurà diversos models de Comunitats pastorals: un únic rector per a les diverses parròquies o bé diversos rectors, vetllant sempre per la coordinació entre tots els integrants de la Comunitat pastoral.

Parròquia de referència que aglutini i alhora abrogui per la iniciativa en cada una de les altres parròquies i llocs de culte.

Centre de culte no vol dir un lloc obert només unes hores o per a una missa de tant en tant. És un lloc on es fan celebracions, acollida, escolta tots els dies i alguna activitat de caire pastoral.

Cal evitar la «ideologització» de les comunitats de pastoral.

Caldrà elaborar uns criteris generals que orientin el conjunt de les comunitats pastorals, i alhora hi haurà altres elements que caldrà concretar específicament en cada lloc.

Mancomunar serveis, sota el criteri d'una Església més pobra i austera.

Economia compartida en el Fons comú diocesà. Cal vetllar per la seva transparència, acceptant una certa «vigilància» de part dels organismes de l'economia diocesana: alguna mena d'auditoria no tant per fiscalitzar com per ajudar a rendibilitzar els recursos.

c) Possiblement caldrà pensar el manteniment dels arxiprestats, que agafin dues, tres o quatre comunitats pastorals.

L'arxiprestat hauria de vetllar per l'existència d'unes línies de pastoral de conjunt i pel treball del pla diocesà que hi hagi.

Amb vista al nomenament de part del bisbe diocesà de l'arxiprest: és millor que se li lliuri la proposta en un llistat de tres noms presentat per ordre alfabètic i sense cap referència a la «quantitat de vots» rebuts, perquè el bisbe pugui triar amb major llibertat, elegint la persona que considera millor per a aquella funció.

d) Laics i preveres: què hem de canviar perquè el nou model sigui viable? Cal un canvi de mentalitat de tots (sobretot en la mentalitat entorn a la figura i la missió dels laics), basat en la sinodalitat (el treball en comú), la corresponsabilitat en la pastoral i en la gestió parroquial, i l'atenció a les persones: equip de pastoral.

Cal un treball de formació dels agents de pastoral que volem promoure.

Cal un treball formatiu i espiritual per arribar a aquest canvi de mentalitat de preveres i comunitats.

Consell pastoral en cada una de les parròquies i alhora un Consell de comunitat de comunitats.

Procés i pedagogia per anar treballant. Hi ha diverses situacions i fases d'implantació.

Annex - Camí que ha recorregut la Comissió abans de fer la proposta

Una vegada vam tenir clars els principis rectors, el primer que va fer la Comissió va ser decidir què ens interessava saber de cada parròquia, arxiprestat i zona.

Un element que ens podia ajudar era visualitzar el territori a través de mapes. De seguida vam disposar de mapes per Arxiprestats i Zones que ens permetien de conèixer la ubicació geogràfica de cada parròquia en relació al conjunt.

Els altres elements que ens interessaven de cada parròquia eren: si hi ha locals i com estan; quina vida comunitària té; si hi ha projectes socials; si n'hi ha i com està l'habitatge dels capellans; la ubicació en relació al centre vital del barri o comarca; quin futur es pot preveure; situació econòmica i possible autosuficiència.

A finals de setembre de 2020 vam disposar d'uns estudis sociològics del Municipi de Barcelona sobre cens total i per país d'origen, per nacionalitat, grups d'edat, índex de renda i % d'atur.

Vam elaborar aquesta taula per tal de "puntuar" cada parròquia, valorant-ne: els locals, la vida comunitària, l'habitatge dels capellans i la previsió de futur.

Quan vam tenir plena la taula d'una zona sencera ho vam contrastar amb el Vicari episcopal, per verificar, matisar, corregir...

Ens hi ha ajudat també:

- La lectura del llibre de Jesús MARTÍNEZ GORDO, *Los laicos y el futuro de la Iglesia. Una revolución silenciosa*, Madrid: PPC 2005, on fa un estudi de la reestructuració parroquial a Espanya, França, Itàlia, Alemanya i Suïssa fins a l'any 2002.
- Hem conegut l'experiència de Milà (Itàlia) directament i en el document *Linee diocesane sulla pastorale di insieme nella forma delle Comunità Pastorali*, de la qual hem agafat la idea de les Comunitats Pastorals que, salvant les diferències de context, pot tenir una bona aplicació entre nosaltres.
- Pel que fa a les variades experiències a França, hem tingut en compte els següents estudis valoratius de les diòcesis franceses:
 - Alphonse BORRAS, *Les regroupements paroissiaux: questions en cours*, a *Lumen Vitae*, LXVII (2012,2) 19-31;
 - Marc Bonneville, *Les paroisses entre ancienne et nouvelle figures de la proximité. L'adaptation des services locaux à la recomposition des territoires urbains*, a *Les annales de la recherche urbaine*, n. 90 (2007) 190-198;
 - Jean René Bertrand, *Le renouveau des catholiques en France*, a AA.VV., *La paroisse, communauté et territoire. Constitution et recomposition du maillage paroissial* (en línia), Presses Universitaires de Rennes, (generat el 30 de novembre de 2020);

- *La parròquia: plasticitat i reinvençió*, a *Quaderns de Pastoral*, n. 245 (juliol-desembre 2019).

- Hem conegut l'experiència de Salamanca, de la que n'hem extret el possible benefici de fer un estudi sociològic (no tant extens com el que van fer ells) de cada barri o població.
- També hem tingut en compte la tesi doctoral de Mn. Jordi BERTOMEU FARNÓS, *La participación de los laicos en el ejercicio de la cura pastoral parroquial. ¿Expresión de una nueva ministerialidad en la Iglesia? Estudio exegético del n. 517,2 del CDC*, Roma: PUG 2017.
- El model que proposem és bàsicament el de Milà, tenint en compte que la nostra situació religiosa s'acosta més a França i fent l'aplicació a Barcelona segons el coneixement que tenim de les zones.

En les aplicacions a cada Zona Pastoral, quan parlem d'"extingir" vol dir que la parròquia o centre de culte o pastoral es tanca i es determinarà què se'n fa de l'immoble o bé es destina a lloc de culte. Amb "Lloc de culte" o eventualment "Lloc pastoral", es denomina un lloc de la diòcesi (en groc) que no tindrà categoria de parròquia, però si durà a terme l'Eucaristia dominical o eventualment alguna altre acció pastoral concreta. Per Església o Santuari s'entén un espai de congregacions religioses oberts a l culte i/o altres activitats pastoral concretes (en verd).

Som conscients que un dels eixos bàsics d'aquesta proposta és la responsabilitat i direcció pastoral dels laics en les Comunitats Pastorals. Per això, ens ha semblat oportú reproduir extractes d'un article molt il·luminador sobre el tema, escrit per una persona autoritzada.